

**RAQAMLASHGAN JAMIYAT VA UNDA YOSHLAR ILMIY
DUNYOQARASHINI SHAKLLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY
MASALALARI**

Muhammad Al-Xorazmiy nomidagi Toshkent
Axborot Texnologiyalari Universiteti Samarqand filiali 1-bosqich talabasi
Sharifjonova Durdona
Ilmiy rahbar: **Kubayeva Sh.**
Elektron pochta: durdonasharifjonova7@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqolada raqamli texnologiyalar va internetning yoshlar ilmiy dunyoqarashini shakillantirishdagi roli tahlil qilinadi. Raqamlashgan jamiyatning ta'lim sohasidagi ta'siri, ilmiy metodlarni qo'llash imkoniyatlari, hamda axborot xavfsizligi va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishdagi muammolari ko'rib chiqiladi. Maqolada yoshlarning bilim olish jarayonida raqamli vositalarning samarali qo'llanilishi va ijtimoiy muhitning ta'limdagi o'rni haqida fikr yuritilib, ilmiy dunyoqarashni shakillantirishning kelajakdagi imkoniyatlari muhokama qilinadi.

Annotation:

This article analyzes the role of digital technologies and the Internet in shaping the scientific worldview of young people. It examines the impact of the digital society on education, the possibilities of applying scientific methods, and issues related to information security and the development of critical thinking. The article discusses the effective use of digital tools in the learning process, the role of the social environment in education, and future prospects for developing a scientific worldview.

Аннотация:

В данной статье анализируется роль цифровых технологий и интернета в формировании научного мировоззрения молодежи. Рассматриваются влияние цифрового общества на образовательный процесс, возможности применения научных методов, а также проблемы, связанные с информационной безопасностью и развитием критического мышления. В статье обсуждается эффективное использование цифровых инструментов в процессе обучения и роль социальной среды в образовательном процессе, а также рассматриваются перспективы формирования научного мировоззрения в будущем.

Zamonaviy dunyoda raqamlashuv jarayoni global tus oldi. "Raqamlashgan jamiyat" tushunchasi axborot texnologiyalarining kundalik hayotda chuqur o'rin egallashi, raqamli iqtisodiyot, elektron boshqaruv tizimlari, onlayn ta'lim va boshqa sohalarning rivojlanishi bilan bog'liq.

Raqamli texnologiyalar jamiyatda quyidagi o'zgarishlarni yuzaga keltirdi.

Ma'lumotlar globalizatsiyasi – axborot tezkor tarqaladi va unga kirish imkoniyati ortdi. Sun'iy intellekt va avtomatlashtirish – ko'plab sohalarda intellektual tizimlar ishlatilmoqda.

Onlayn ta'lim va masofaviy o'rganish – zamonaviy yoshlar uchun bilim olishning yangi shakllari paydo bo'ldi.

Statistik ma'lumotlarga qaraganda 2023-yilgi Jahon iqtisodiy forumi hisobotiga ko'ra, dunyodagi barcha iqtisodiy operatsiyalarning 60% dan ortig'i raqamli texnologiyalar orqali amalga oshirilmoqda. (World Economic Forum, 2023)

Buyuk fizik Albert Eynshteyn shunday degan: "Kelajakdagi ta'lim tizimi texnologiyalarga bog'liq bo'ladi, ammo eng muhimi – mustaqil fikrlashni rivojlantirishdir." Bugungi kunda aynan shu jarayon kuzatilmoqda: raqamli texnologiyalar odamlarning fikrlash uslubini o'zgartirmoqda.

Misol sifatida Estoniya davlatini olish mumkin. U yerda davlat boshqaruvi to'liq raqamlashtirilgan va elektron ta'lim tizimi rivojlangan.

Yoshlar ilmiy dunyoqarashini shakllantirish zarurati.

Ilmiy tafakkur – bu dalillarga asoslangan tahliliy fikrlash va muammolarni mantiqiy hal qilish qobiliyati. Raqamlashgan jamiyatda ilmiy dunyoqarashni shakllantirish yana ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Ilmiy tafakkurning yoshlar uchun ahamiyati.

Tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi – yoshlar yolg'on ma'lumot va manipulyatsiyalardan himoyalangan bo'ladi.

Innovatsion tafakkurni shakllantiradi – yangi texnologiyalarni yaratish qobiliyati ortadi.

Ijtimoiy rivojlanishga hissa qo'shadi – ilmiy tafakkurga ega bo'lgan yoshlar kelajakda jamiyatni boshqaruvchi yetakchilarga aylanishadi.

Buyuk faylasuf Sokrat shunday degan: "Ilmiy fikrlashsiz inson xatolarga ko'proq moyil bo'ladi."

Raqamlashgan jamiyatda yolg'on ma'lumot muammosi. Bugungi kunda internetda noto'g'ri va soxta ma'lumotlar keng tarqalgan. Statistika shuni ko'rsatadiki, Facebook va Twitter'dagi yolg'on yangiliklar haqiqatga qaraganda 70% tezroq tarqaladi. (MIT Technology Review, 2022)

Shu sababli yoshlarni ilmiy tafakkurga o'rgatish – jamiyatning kelajakdagi barqarorligi uchun zarur omillardan biridir.

Raqamli jamiyatda yoshlar ilmiy dunyoqarashini shakllantirish usullari.

Texnologiyalar ilmiy tafakkurni rivojlantirish uchun kuchli vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin. Quyida zamonaviy metodlar keltirilgan.

Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish.

Coursera, Udemy, Khan Academy kabi onlayn platformalar orqali yoshlar o'z bilimlarini oshirish imkoniyatiga ega. Masalan, Khan Academy dunyo bo'ylab 120 milliondan ortiq foydalanuvchilarga bepul ta'lim berib kelmoqda.

Sun'iy intellekt va ilmiy tahlil imkoniyatlari.

ChatGPT, Google Scholar va DeepMind kabi texnologiyalar yoshlarning ilmiy izlanishlar olib borish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Ilmiy eksperimentlar va amaliy mashg'ulotlar.

STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) dasturlari orqali yoshlar amaliy mashg'ulotlar o'tkazib, real tajribaga ega bo'lishi mumkin.

Buyuk olim Lui Paster shunday degan: "Fan kelajakni yorituvchi chiroqdir."

Xulosa:

Raqamlashgan jamiyatning shakllanishi zamonaviy dunyoning muhim jarayonlaridan biri bo'lib, u jamiyatning barcha qatlamlariga, ayniqsa, yosh avlodga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Bugungi yoshlar – axborot oqimida yashayotgan, raqamli texnologiyalarni faol o'zlashtirayotgan avlod sifatida, yangi ilmiy dunyoqarashga ega bo'lishlari zarur. Zero, ilmiy tafakkurga ega bo'lgan, tanqidiy fikrlay oladigan, raqamli savodxonligi yuqori bo'lgan shaxs – bugungi raqobatbardosh jamiyatning asosiy harakatlantiruvchi kuchidir.

Raqamli transformatsiya jarayonida yoshlarning ilmiy dunyoqarashini shakllantirish faqatgina bilim berish bilan emas, balki ularning ongida mustahkam mafkuraviy asoslar, ijtimoiy mas'uliyat va texnologik tafakkur uyg'otish orqali amalga oshiriladi.

Bu esa nafaqat ta'lim tizimi, balki oilaviy tarbiya, ommaviy axborot vositalari, raqamli platformalar hamkorligida amalga oshirilishi lozim bo'lgan ko'p qirrali jarayondir.

Shu boisdan, raqamli jamiyatda yoshlarga qaratilayotgan e'tibor, ularning ijtimoiy faolligini oshirish, ilmiy izlanishlarga jalb etish va texnologik dunyoni ongli ravishda qabul qilishlarini ta'minlash – zamonaviy taraqqiyotning zaruriy omili sanaladi. Ushbu yo'nalishdagi izchil va tizimli ishlar orqali biz o'z kelajagimizni mustahkamlovchi, millat istiqbolini belgilovchi salohiyatli avlodni voyaga yetkazamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat, 2008. – 180 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston – el-yurtimizga munosib hayot va yuksak madaniyat yo'lida. – T.: O'zbekiston, 2021. – 328 b.
3. To'raqulov A., Islomov J. Axborot texnologiyalari va jamiyat. – T.: Fan va texnologiya, 2019. – 210 b.
4. G'ulomov A., Turg'unov B. Raqamli iqtisodiyot asoslari. – T.: Iqtisodiyot, 2020. – 156 b.
5. Abdullayeva D. Yoshlarning raqamli madaniyatini shakllantirishda internet vositalarining o'rni. – T.: TDPU, 2022. – 98 b.
6. Qodirov N. Globallashuv va yoshlar ongida ilmiy dunyoqarashni shakllantirish muammolari. – T.: Ijtimoiy fanlar, 2021. – 144 b.
7. Muminov A.A. Zamonaviy ta'lim va raqamli texnologiyalar. – T.: Ilm Ziyo, 2020. – 212 b.
8. Kurbanov Z. Raqamli transformatsiya: nazariy va amaliy asoslar. – T.: Innovatsiya, 2021. – 175 b.
9. Xolmurodova S. Axborot makonida yoshlar va ularning ilmiy tafakkuri. – T.: Barkamol Avlod, 2022. – 130 b.
10. Norris P. Digital Divide: Civic Engagement, Information Poverty, and the Internet Worldwide. – Cambridge University Press, 2001. – 303 p